

НАУЧНО СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Николай Георгиев Атанасов
на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна
степен „доктор“ по научна специалност
„Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка
(застраховане и социално дело)”

На тема „ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РЕДУЦИРАНЕ ПЛАЩАНИЯТА НА СЕДАНТА ПО
ИМУЩЕСТВЕНО ЗАСТРАХОВАНЕ В КОНТЕКСТА НА НЕГОВАТА
ПРЕЗАСТРАХОВАТЕЛНА ПРОГРАМА“

Автор: Радка Иванова Василева

I. Общо представяне на дисертационния труд:

1. Предмет на дисертационния труд

Предметът на предлаганият за защита дисертационен труд е свързан със специфична страна на финансовото управление, насочена към балансирането на риска, чрез търсене на възможности извън самите застраховани съвкупности и по същество извън самото застрахователно дружество. Такива възможности предоставя презастраховането. Ползите от презастраховането в аспект на управлението на риска в определени условия и ключовото понятие „самозадържане“ стоят в основата на логическата конструкция на изследването. Авторът поставя акцент върху превенцията на риска от неплатежоспособност и нивото на изискуем собствен капитал. Последните, в качеството им на теоретични аргументи, заедно с подходящ анализ на емпирични данни от пазара на имуществени застраховки, се използват уместно за мотивиране на актуалността на избраната тема.

2. Обем, структура и литература на дисертационния труд.

Дисертацията е в обем от 200 стр., като съдържа увод, три глави, заключение, списък с използваната литература и приложение. В изложението са използвани 34 таблици и 13 фигури.

В логическо отношение изложението е много добре структурирано, като съответства изцяло на изискванията за разработване на дисертационен труд. Изхожда се от теоретичен анализ на прилаганите имуществени застраховки у нас, последван от анализ и оценка на риска по отношение на темпоралното колебание на премийния приход. Изложението продължава с теоретико-методологичен анализ на ползите, формите и методите за осъществяване на презастраховане. В заключителната част се дебатира примери за определяне на самозадържане и сценарии за изготвяне на презастрахователна програма с оглед на максимизиране на полезния ефект на презастраховането, като инструмент на финансовия мениджмънт.

Формулирани са точно и ясно обект, предмет, цел, задачи и методи на изследването. Използват се документален анализ, като са проучени широк кръг от литературни източници, едновременно с него и подходящ количествен такъв. Формулираната изследователска хипотеза съответства на актуалността на дисертацията, а именно, че прилагането на презастрахователна програма, комбинираща различни подходи за самозадържане благоприятства резултатите по отношение на

управлението на риска, платежоспособността и собствения капитал на застрахователното дружество.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

Дисертационният труд разглежда несъмнено актуални проблеми от областта на застрахователните отношения. Необходимо е да се отбележи, че въпреки отсъствието на големи традиции в областта на презастраховането самото то бележи несъмнен ръст през последните 10 г. у нас. Броят на дружествата, предлагащи презастрахователна защита е нараснал почти двойно. Брутният премиен приход от презастраховане расте с около 45 % през 2022 г. в сравнение с 2013 г. От своя страна отношението на премиения приход от презастраховки към премиения приход от застраховки е около 6 %. Освен тези факти в дисертационния труд са представени и други доказателства за очертаващата се важност на сегмента на презастрахователните услуги. В тази връзка е оценено равнището на риск в съпоставим план за отделните видове имуществени застраховки. Използвани са единадесет на брой пет годишни динамични реда (2018-2022 г.). Рискът се оценява по напълно уместен начин с помощта на коефициент на вариация по отношение на стандартното отклонение и средната на премиения приход. Този анализ наред с други характеристики на застрахователните съвкупности, упоменати от автора, като големина и еднородност, насочва вниманието към обектите и отговорностите, при които може да се очаква най-голяма полза от презастраховане.

Позитивна оценка за степента на разработеност на проблема може да бъде видяна в подробното изложение на класификациите на презастрахователните договори. Пак в тази връзка се отива към доста детайлното представяне на подходите за определяне на самозадържането, като ключов момент в управлението на риска. И в двата случая се дефинират силните страни и недостатъците от използване на презастраховането. Много добро впечатление правят демонстрираните симулационни подходи за определяне на максималното самозадържане при единични договори и в програма, съчетаваща различни презастрахователни техники /с. 185 - 198/.

Стилът, езикът и използваната терминология съответстват напълно и удовлетворяват изискванията към изготвянето на дисертационни трудове по специалност „Застраховане и социално дело“. Дисертацията е разработена в обем, който е достатъчен за анализиране на поставения проблем и подкрепя на издигнатата научна хипотеза. Изложението е логично, уместно структурирано, като навсякъде се забелязва високата степен на компетентност на автора.

Авторефератът се отличава, също така, с необходимата точност и пълнота от гледна точка отразяването на опорните точки на дисертационния труд и неговите приноси.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

Предлаганият за защита дисертационен труд разглежда значими научно-практически идеи за постигане на по-ефективно управление на риска, платежоспособността и на собствения капитал, чрез извеждане на правила и критерии за разработване на комбинирана програма за презастраховане. Защитата на издигнатата хипотеза става по убедителен начин, като се съчетават в едно теоретичен анализ на проблема с подходящи количествени методи – симулации в условията на различни сценарии за определяне на самозадържане и методи за оценка равнището на риск.

IV. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение.

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос. Дисертационният труд показва, че докторантката Радка Иванова Василева притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка (застраховане и социално дело)“, като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, давам своя положителен глас за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ на Радка Иванова Василева по научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка (застраховане и социално осигуряване)“.

Дата: 16.07.2024 г.

Изготвил становището:

(доц. д-р Н. Атанасов)